

AKATALPA

Şubat 2016 - Sayı 194

Aylık Şiir ve Eleştiri Dergisi

ISSN 1305 - 7685

Mehmet Mümtaz TUZCU

Cihan OĞUZ

MAGNA CA/ RTA

DurDenyoKarşıKoma ! Av' a kıyma, Pavurya !
8 bacak 4 kışkaç... zar tutmaz yazı tura
Tiyaturan toz yutmuş, kalas kalmış katıra
Cavlak burktu tokmağı. Aldırma ! durmaz kanama
Esas sinama sinde ! yukar'sı: sınav, sinama

Gemi sessiz yanaşmış, sık palamarı, dene
Enek çıktı börkenek, erk kolluyor leşine
Aşına göz diktiler, yaşına çifte kırba
Yutak yelken yarası ! ey garip neşv ü nema
Bende urun murdarı ! Kemirsene kem keme

Kefen kör, karha densiz - ADenyoKarşıKoma !
Bilet bıçağı, diren. Kanın karılsa kime?
Savaş, savur hançeri ! Yağın yarılrsa kime?
Sen, çıkışsız kumkuma - Savaş savur hançeri !
ADenyoKarşıKoma !

15 ocak 2016

Mahir KARAYAZI

İYİYDİ

iyiydi
kuşlar geçerken mavi
yaprak rüzgârı seslendirirken
bulut geçerken
sensiz ilk gün
öleydim iyiydi
ikinci gün, sonrası, daha sonrası
Kazdal'dan aldığım halka ekmek
ekmeği bandığım sahanda yumurta
yataкта bir türlü ısınmayan ayaklarım
işe gitmek için uyanmak belki
iyiydi
çocukluğun recminden aşırıldığı taşlar
o taşları bir gün dönerim ümidiyle döküp iz eylediğim yol
beni sana getireydi
iyiydi öleydim
turnalara binip
Anadolu'nun ne bildiğini bilmediğimiz bilgeleri
döneydim, döneydin, döneydik
iyiydi bileydim
Prometheus'tan aldığım ellerimi gecesine diyeydim
iyiydi

ŞECERE

Gâvur ölüsü gibi çöktü üstüme hayat
Namertçe hizaya dizildi takunyalar
46 numara ayak varmış Azrail'de
Yamuk parmaklarından çok korktum
Tebareke okudum her günah öncesi
Gusûl abdestini unutmadım
Avcumun içinde otuz bir karakter çizgisi keşişti
Birbirini kovaladılar rüyamda
Hamamcı oldum her gece
Bir kez rüyada görmek kışmet olmadı seni
Sanki köşene sinip yılları gözledin
Yıllar geçti, epey eskidi özlemek
Teleskopun ucunda bir göründü bir yok oldu aşk
Yıldızlar fena kandırdı seni
Benden bir karış fazla aldattı

Gâvur ölüsü gibi çöktün kalbime
Hayat sandık birbirimizi kör gecede
İflas etmiş bir kalbe meydan okuduk
Damarları tutturamadı Opr. Dr.
Pes etti ameliyat ortasında, by by pas
MR raporunda Mr. Cihan Oğuz yazar boy boy
Nüfus kütüğünden boynun bükük bir şahdamar düşer

İflas etmiş kalpler mezarlığında kol gezer cenabet bir çılgın
Islak bir imza gibi yazılıyız icra dosyasının dibine

Tahir Abacı, Döndü Açıköz, Serap Aslı Araklı, Onur Bayrakçeken, Fırat Caner, Hakan Cem, Ünsal Çankaya, M. Güner Demiray, Rasim Demirtaş, Oresay Özgür Doğan, Öztekin Düzgün, Hasan Efe, Necati Eker, Barış Erdoğan, Altay Ömer Erdoğan, Osman Serhat Erkekli, Ozan Genç, Erkan Kara, Aytekin Karaçoban, Muammer Karadaş, Mahir Karayazı, Yaşar Kavas, Cihan Oğuz, İbrahim Oluklu, Yunus Emre Öksüz, Mehmet Rayman, Kâzım Şahin, Şerif Temurtaş, Ertuğrul Tiryaki, Mehmet Mümtaz Tuzcu, Yeprem Türk, Recep Yılmaz, Narin Yükler.

ŞİİRDE TEMATİK ALANLAR (1)

TEMA DEYİNCE...

Tahir ABACI

Tema, şiirin en kolay ele gelen özelliğidir. Sayısız eleştiri ve inceleme yazısı, temadan yola çıkmıştır. Doğaldır da bu, çünkü genel anlamda okuru daha çok ilgilendiren, şiirin nasıl söylediği değil, ne söylediğidir. Kuşkusuz şiirin nasıl söylediği ile ne söylediği arasında da yakın bir ilinti var. Sadece şair açısından geçerli değil bu, okur da, şiirin nasıl söylendiğine bakarak ne söylediğine ve ne söyleyebileceğine (potansiyeline) dair bir fikir edinebilir ve okur açısından da elbette şiirin nasıl söylendiği kısmı da önemlidir. Örneğin, 21. yüzyılda yazılmış halk şiiri tarzında bir şiirin bana söyleyebilecekleri ile, 20. yüzyıldan önce yazılmış yine aynı tarzda bir şiirin bana söyleyebileceklerinin farklı olduğunu, daha şiiri okumadan, görünce bile kestirebilirim. Aynı şekilde, anlatı cümleleriyle başlayan bir şiir ile, metaforlarla başlayan bir şiir arasında fark olabileceğini baştan bilirim. Ama dediğim gibi, okur daha çok şiirin ne söylediği kısmıyla ilgilidir. Öyleyse, şiiri öteki edebiyat ürünlerinden, hikâye ve romandan ayıran ölçütlerin başına, “şiirde konu yok tema vardır” ilkesini yazabiliriz. Kuşkusuz “şiir düz seyir izlemez, kat kat açılır” “şiir anlatmaz, söyler” “şiir yazılmaz, söylenir” gibi ilkeler de var. Virgül ile ayrılmış her iki taraftan aşağı birer çizgi çekersek, tema olgusunun kat kat açılan söyleme bitiştini görürüz.

Tema, şiirde okur ile en temel kontak noktası olmakla birlikte, başka işlevleri de var. Bu işlevlerin başında da şiirin omurgasını oluşturmadaki katkısı gelmektedir. Şiir anlatmaz söyler, kat kat açılır ama bir “yığma” da değildir. Şiirdeki her dizenin öteki dizelerle konuşması, söyleşmesi gerekir. Başka deyişle şiir mimari ister, emek ister, zenaat ister ki, saçmadan, zırvadan, sayıklamadan, iç dökmeden, sızlanmadan, öfke dışavurumundan, rastgelelikten, anlık boşalmadan farklı olabilsin. Tema, tek başına bunlardan arınmayı garanti etmez ama iyi ya da kötü her şiirde omurganın oluşmasında en önemli paya sahiptir.

Klasik şiirde tematik alanları saptamak daha kolay. Çünkü çoğu kez tek bir tema bütün şiiri alıp götürmekte, bütün dizeler o temaya özgülendir. Modern şiirde ise tematik alanlar çoğu kez iç içe geçer, hatta bu durum şiiri bazen omurgasız hale getirir, çünkü üst dizedeki iletiler kırıklardan geçip alt dizelere ulaşamaz. Çoğu kez de modernizm döneminde şairlerce kötüye kullanılan bir durumdur bu, bağlantıları kurma beceriksizliği, daldan dala uçmanın getirdiği tökezlemeler, modern şiirin gerekliliği, hatta meziyeti gibi sunulmak istenir. Modern şiirin niteliklisinde de tema ip uçlarını yakalamak elbette mümkün ve işlevseldir, başka deyişle modern şiir de asıl bağlantıyı tema üzerinden sağlar, tema üzerinden okurla konuşur ama modern şiirde tematik eksenini belirlemek, klasik şiire göre daha zor, daha karmaşıktır.

Şiirde tematik alanların sınırlı olduğu söylenebilir mi? Söylenemez. Çünkü teorik olarak bir sözlükte ne kadar kelime varsa, ne kadar kavram varsa, ne kadar olgu varsa, o kadar da tema oluşturulabilir. Rastgele sayarsam, bir şiirde baştan sona, sözgelimi ayna üzerine de, çivi üzerine de, masa üzerine de, telefon üzerine de, bilgisayar üzerine de... dizeler kurabilirim. Ancak, “gözde tema” “başlıca tema” “ana tema” gibi saptamalar, kimi tematik antolojiler, tematik araştırmalar da

gösteriyor ki, kimi temalar daha çok öne çıkıyor, daha yaygın kullanılıyor.

Ben de daha önce şiirde “siyaset” “hukuk” “şehir” “taşra” “İstanbul” “gökyüzü” “müzik” “demiryolu ve trenler” gibi kimi tematik alanlarda gezinmeyi amaçlayan yazılar yayımlamıştım. (Bkz: *Edebiyat ve Öteki Alanlar*, İkaros Yayınları, 2015). Bu yazı dizisinde, konuyu Türkçe söylenmiş şiirlerde başka tematik alanlara genişletmeyi deneyeceğim, ancak şiirde karşımıza çıkabilen tüm temaları ele almak yerine yaygın temalarla sınırlı kalacağım. Kimisi çok genel, kimisi daha özel. Çoğu birbiriyle bağlantılı, iç içe. Sayıları yine de az değil:

Ezeli ve ebedi konu: Aşk. Bir istatistik araştırma yapılsa, söylenen şiirlerin ne kadarı bu tema üzerine kurulu çıkar dersiniz? Bir de alt alanları var: Hicran, hasret, vuslat...

Erotizm. Vuslat kısmına dahil olsa da, önceki temanın doğal uzantısı.

Siyaset, toplumsal sorunlar, özgürlük özlemi. Hayli genel bir tema, kendi içinde bile çok sayıda tematik alan barındırıyor. Neresinden nasıl çıkarız, bilinmez.

Davalar, duruşmalar, cezaevleri... Hak, hukuk, adalet... Netameli bir konu.

Yurt, memleket... Karşımıza daha çok hamaset çıkacak ama nitelikli yurt şiirleri de elbette var.

Şehir. Genel anlamda şehir olgusu. Şehrin halleri. Şehrin bireyleşmesi. Şairin şehirle didişmesi. Şehir tedirginliği. Şehir mobilyaları.

Daha da özgül olarak: Belli bir şehir. Adı belli şehirler için söylenmiş şiirler. “İnsan yaşadığı yere benzer”.

Ev ve aile. Sadece Necatigil ve Saba ile sınırlı değil elbette!

Köy yaşantıları. Gerçekçilik de, popülizm ve toz pembe köycülük (uzaktan sevenlerin köycülüğü de) de var işin içinde.

Doğa. Pastoral şiirler. Neredeyse insansız, yalın doğa görünüşleri üzerine bile sayısız şiir var. Bitkiler, çiçekler, ağaçlar... Dağlar, tepeler, bağlar, bahçeler...

Hayvanlar. Kediler başı çekiyor. Antolojisi de yapıldı. Kuşları da unutmayalım, onlarda çeşit daha çok. Eşek bile var. Gel gelelim, en ünlü eşek, Jimenez’in Platero’su dışında şiirde eşek bulabilir miyiz, emin değilim. Eşek deyip geçmeyelim, sempatikliği bir yana, en güzel gözlü hayvandır derler.

Yol ve yolculuk. Havada, karada, denizde gezintiler, taşıtlar, mekânlar. Daldan dala konan “şair uçuşu”.

Deniz. Yolculuk ötesindeki anlamlarıyla. Ki denizin ortasını değil, kıyıdan bakışı, kıyı yaşantılarını içerir daha çok. Dikkat edin, Argonotlara karışan Seferis bile daha çok kıyıdadır.

Gökyüzü. O sonsuz maviliğin çağırmadığı tek bir şair yok gibi. Elbette uçakla ya da uzay araçlarıyla göğe yükselerek değil, ayaklar yere basarak gözlenmiş bir gökyüzünden söz ediyoruz.

Mevsimler. Şiir başlıklarına da en çok yerleşen olgu. Dört mevsim az gelince beşinci mevsime taşan şairler bile var.

GÖLGE BALIK EMPATİSİ

gölge gölge üstüne düşse
çölde
ne bilir serinliğini balık
gölde

gölge alabildiğince serbesttir
çölde
bilmez ki rehin kalmış balık
gölde

Anılar. Bitmez tükenmez anılar. Her şiir neredeyse bir anıdır aynı zamanda.

Zaman. Genel zaman, saatler, anlar, gün dönmeleri. Örneğin benim şiirlerimde en çok “ikindi”dir zaman.

Gece. Elbette “zaman”la ilgili ama şairlerin indinde zaman olguları arasında en çok o gözde. Şairlerin gerçek zamanı, gerçek yurdu.

Meyhane, bezm-i mey, dostlar meclisi. “Hem mey içmez, hem güzel sevmez demişler hakkına / Eylemişler Râsih’a bühthan bühthan üstüne” demiş şair, mey içmediği söylentisini “bühthan etme” (başka kakma) sayarak.

İletişim araçları, mektuplar, yazışmalar. Her şiir bir mektuptur zaten. Her zaman alıcısına ulaşmaz, o ayrı.

İnsanın evrendeki yeri. Kozmoloji. Bizim şiirimizde de “kozmetik oda”lar var.

Mistisizm. Doğa ötesi / üstü sığınaklar.

Güzel sanatlar. Şair ve şiir tablolarına özeniyor, heykellere hayran oluyor. Batı’dan gelen bir esin bu. Yahya Kemal’in bir dönem şiirimizde açtığı “Parnas” şubasının etkileri.

Görsel sanatlar. En iyi sinema filmi izleyicileri şairlerdir desek yalan olmaz. Şairler tiyatro oyunlarını da kaçırmaz. Çoğu oyun da yazmıştır. Manzum oyunlar da var. Kimi modern şiirler bile tiyatro oyunlarından esinler taşır. Sözelimi Edip Cansever’in pek çok şiiri.

Müzik. Ezgilerin esinlediği şiirler. Şairlerin gıpta ettiği, yarıştığı, özendiği dil. Yakama yapışıp beni de hiç bırakmayan olgu.

Ya ölüm? Şair herşeyi şiire sokarak bir bakıma evcilleştirir. Ölüm şiirde bir tema midir, yoksa başka bir “güdü”nün yansıması mı? Cahit Sıtkı örneği gösteriyor ki, “korkunun ecele faydası yok”.

Şimdilik en yaygın temalar olarak bunları saptadım. Her birine ayrı yazılarla bakmayı deneyeceğiz...

KÜFÜR

rüzgârda sürüklenen yaprakların hışırtsısı
yalnızlığımız sürükleniyor kırmızı tozlar
tenhalarda geçen bir ömür sustukça
bakışlarının derinine düşen küfür
her gidişinde içime oyulan oyuk
tarihte hep kaybeden yolcuyum
bileklerimde paslı prangalar
güneş yüzü görmemiş
aşkı bulutların ardına gizlenmiş
bir dünya ki her şeyi naylona çevrilmiş

al aklımı kuş tut düş kur
sevinçlerimle süsle ilk yaptığın resmi
geceyi severim orta yerine isyan ateşi yak
kalbinin kıyılarına taşırmdan beni
bir başımayken dinlerken şarkı öldür
nazlı bir sonbahar akşamında

rehin alır insanı mutsuz eden günler
aklıma uysam aklıma uymuyor kimse
şehirler bir bir patlıyor içimizde
küfür sevmem küfür mü etsem

KAPIDAKİ ANAHTAR DÖNÜNCE KENDİNE

I
al çocuk! al bu bağ bozumu hoşça kal’ı
kanıyor, tek suçumuz orada, yok oluş! – öpülesi zaman
yarasını silerek, bir mendil gibi düşüyor unutulmuş kuyusuna.

her gidiş, telâşın sözcükleri –
göğün yıldızlarıydı ah
uzakları alıp sunağa giden.

birdenbire acı sessizlik vuruyor cama!

II
rüzgârla başlar her yalnızlık, âtil – kendi içine kanayan
bir hal solur baş ucunda; su dökülür, gitmeler olur
elinde gökyüzü – ayrılık!

hohlanmış bir cam, hoşça kal
gayb – fotoğraftaki ses!

III
beklenen son çağrı, boşluğa yuvarlanan ıslık.
zamanı yontarak yol alıyor pusula, zamanı yontarak
kayboluşa ve telâşa, kutsanmış ıssızlığa...

kapıdaki anahtar dönünce kendine, babamın sesi
hoşça kal –
duyuluyor bizim evde!

ARTIK ETKİNLİK YOK, ÇORBA VAR

Ozan GENÇ

Yazın evreninde yükseldikçe etkinliklere katılma oranının da yükseleceğini sananlar yanılıyor: Azıcık sözünüz dinlenir olduğunda, haraçlarını vermezseniz (şirin görüneceksiniz, pohpohlayacaksınız, haklarında yazacaksınız!) etkinlik mafyası yolunuzu kesmek için devinime geçiyor, adınız çiziliyor. Sanki umurumdaydı...

O Karadeniz kentindeki etkinliğe niye koşa koşa gittin öyleyse dersiniz, arı-yürekliikten diyeyim, biliyorsunuz 'bönlük'ün kibarcasıdır bu birleşik sözcük.

O kentte yaşayan ozan kardeşimiz Mahmut Telaşlı, arayıp da,

"Etkünlüğümüz vardır da. Celür müsün?" dediğinde,

"Celürüm celürüm" dedim, ben konuşmasına öykündüm diye kızmasından korkarken, sevinmiş bir biçimde:

"Teşeççür ederim, peklerüz" deyip telefonu kapattı.

Umarsız ben aradım.

"Ula oğlum, ne zamandır bu etkünlük?"

"Şubatın otuzbirindedür" dedi, yine telefonu kapattı.

Yine aradım:

"Ula oğlum, şubat abaza mıdır ki, otuzbir çeksin?"

"Ozan kardeşim acık citti olalım, şakanın sirasi degüldür" dedi, yine telefonu kapattı.

Neyse, on kez daha telefon açıp kapatarak etkinliğin 31 Ocakta olacağını, belediyenin katkısıyla yerel bir derneğin düzenlediğini, konunun "Karadeniz ve şiir" olacağını, adımı ilk kez duyduğum epey bir yazıncının katılımcı olacağını öğrendim. Son sorum şu oldu:

"Peki nasıl geleceğim?"

"Yav sen pin bir otobüse, cel, yaparız bişeler"

Bu "bir şeyler yaparız" sözünden ötürü yaşamda başıma "çok şeyler" gelmiştir. Yine öyle olacağını bile bile, karlı fırtınalı bir havada, İstanbul'dan pindum otobüse. Daha Bolu'ya varmadan, tüm otobüs horona başlamıştı, en güzelini de ben oynuyordum. Neden dersiniz, otobüsün ısıtıcıları iyi çalışmıyordu, "pozuktu". "Neden pozuk?" sorusunun cevabı da belliydi: "Dedük ya pozuk". Oturduğumuz yerde horon oynamaktan başka umar yoktu. Yanımdaki kırklı yaşlardaki, ince yüzlü, bıyıklı yolcu, işi daha da ciddiye alıyor, ortaya:

"Ha uşak ha, ha uşak ha..." diye bağırıyordu.

y

Horonlarına katılıyordum katılmasına ama sevinçlerine katılmama olanak yoktu.

Otobüsten bakımsız bir taşra otogarına, titreyerek indim. Hava orada bin beter, kar, tipiye çevirmiş savurup duruyor. Mahmut'u ararım, yanıt yok. Araya sora belediyeyi buldum.

Yapının içinde de epey dolandıktan, sağa sola sorduktan sonra kültür işlerine bakan bir bölüme postalandım. Oranın yetkilisine etkinlik için geldiğimi anımsattığımda bir sürü etkinlik adı saydı, hangisine celmüştüm? "Şiir" deyince dudağımı büktü:

"Şu pizum Mahmut'un işleri..." deyip uzun bir yol tanımına girişti.

Mahmut'u oradaki dernekte, bir odada, tek başına, sırtın kalorifer peteğine yapıştırmış, büzülmüş çay içerken buldum.

"Celdün mü?"

"Celdüm celdüm. Ama öldüm. Kalacağım otele bir an önce bir düşsem..."

"O kolaydır da. Hele pir çay iç."

Bir saat süren bir çay faslından sonra Mahmut'la birlikte "otel"e yollandık: "Öğretmen Evi"ne çevrilmiş bir "Bit Palas". Ne siz sorun, ne ben anlatayım... Ona bile çoktan razıyım, azıcık rahatladım, azıcık ısındım... Sonra yine derneğe gittim, Mahmut'u aynı yerde, aynı konumda yine çay içerken buldum.

"Nerede diğer katılımcılar?"

"Hele pir çay iç"

Bir çay içtim. Sonra bir daha. Mahmut, kalorifere sırtını dayamış, kös kös oturuyor.

Buralı ozanları soruyorum, "celürler celürler" deyip geçiştiriyor. Akşama doğru eleştirilen arkadaşlardan Nami İrdeler girdi içeri, o da katılımcılardan, Ankara'dan geliyor.

"Celdün mü?"

"Geldim geldim. Ama mahvoldum. Otobüste..."

"Kaloriferler yanmıyordu değil mi?" dedim.

"Ne yanmaması, piştik piştik. Kezlerce dedim azıcık kısım şunu diye, sizin bura otobüslerinde adet midir kaoriferleri fırına çevirmek, Mahmut?"

"Hele pir çay iç"

Birer çay içtik. Birer çay daha. Nami de Bit Palas'a gitti geldi. "Tam Bit Palas yahu" diye fısıldadı kulağıma. Bir başka can sıkıcı haber daha verdi: İkimiz aynı odada kalacakmışız!

Etkinlik saatine kadar başka gelen giden olmadı. Öteki katılımcılar etkinliği ekmişti!

Etkinlik derneğin salonunda olacaktı. İçeri girdiğimizde salonda tastamam sekiz kişi vardı. Biz içeri girip konuşmacı masasına yönelince elinde kalın bir kağıt tomarı olan kişi de kalkıp bize katıldı, meğer üçüncü katılımcı oymuş, buralı bir ozanmış, dinleyici sayısı yediye düştü.

Açılışı "Hoş celdunuz" diye Mahmut yaptı, ilk sözü de yerli ozana verdi.

Yerli ozan, tam kırk sayfalık metin hazırlamıştı. Şiirin tanımından, eski çağlardaki gelişiminden başladı. Şiir Akdeniz çevresinde doğmuştu, gelgelelim şiir Egeden geçip, Boğazlardan geçip Karadeniz'e gelinceye kadar ben uyudum. Uyandığında ozan kardeşimiz "Son bir cümle daha

söyleyeyim” deyince bayağı sevdim, ne yazık ki son cümle yarım saat sürdü. Bir yarım saat kadar da Mahmut onun dediklerini özetledi, sonra sözü bana verdi.

Ben konuya gösterebilimden girdim, kimi sözcüklerin göstergesel önemi üzerinde durduktan sonra “hamsi” sözcüğünün budunbilimsel özelliklerinden giriş yapıp, hamsili şiirlerden söz edip, hamsiden tatlı bile yapıldığından söz ederek konuyu tamamladım. Gelgelelim, “hamsi tatlısı” konusu ufak çapta bir tartışma yarattı, hatta bir dinleyici hamsi tatlısı yeyip yemediğini sordu, “Ben tuzlusunu bile zor yiyorum” demem üzerine bu konunun kendilerini ilgilendirdiğini, benim gibi yabancıların konuya karışmaya hakları olmadığını söyledi. Ben de sözü yeniden gösterebilime getirerek durumu kurtarmaya çalıştım. En ön sırada oturan, iri güzel gözlerini bana dikmiş genç bir kızcağız, pür dikkat beni dinliyor, sık sık gülümsüyor, söylediklerimi onaylarcasına başını sallıyordu. Bir kişiyi olsun etkilemişim ya, doğrusu geldiğime değmişti.

Benden sonra Nami İrdeler konuştu. Herif eleştirmen değil, laf ebesi. Karadeniz ve Karadenizliler hakkında öyle konuştu ki, herkes mutlu oldu.

Etkinlik bitince o kız yanıma geldi.

“Ozan abi, beni tanıdın mı?”

Yüzüne dikkatle baktım.

“Ben Naile. Melahat Teyze’nin kızı.”

Melahat Teyzeler, kasabada bize komşuydu, uzaktan akrabalık da vardı.

“Kız sen o musun? Kocaman olmuşsun. Ne arıyorsun burada?”

“Ben burda üniversitede okuyom. Annemle babam da burdalar. Annem dedi ki Ozan’ı kap da gel, onun için geldim. Tarhana çorbası yapacaktı ha senin için”.

“Aman hemen gidelim” dedim.

Vedalaşmak için Mahmut’u arandım, bir kalorifer peteğinin üstüne ilişmiş, boş boş bakıyordu, “Pir çay içseyduk” dedi. Nami İrdeler, kendisini Bit Palas’ta yalnız bırakacağı için neredeyse ağlamaklı oldu. Bir taksiye atladık, Bit Palas’tan eşyalarımı aldım. Eve girdik ki mis gibi tarhana çorbası kokuyor, varsın uyduruk eşyalı öğrenci evi olsun. Şinasi Amca ve Melahat Teyze memlekette olsa bu denli coşkuyla karşılamazlardı beni, doğrusu onlar da bana da bu kadar şirin gelmezlerdi, gurbetin hali başka. Çorba kaşıkladık, memleketten konuştuk, çenesi düşen Şinasi Amca tanıdıklara dair gün görmemiş olaylar anlattı, gülüştük... Bir ara Naile’ye konuşmamı nasıl bulduğunu sordum.

“Hiç bir şey anlamadım ki” dedi.

Sordum, “Türk Dili ve Edebiyatı” okuyormuş, öğretmen olacakmış...

Hiç önemli değil. Önemli olan çorbaydı. Kendime geldim. Artık etkinlik metkinlik yok, çorba var!

Recep YILMAZ

BAZEN BİR KENT

Delikanlılığın yazlarını ömrün defteri hepten ziyan yazmıştır
Onun için geride kalanlardan alacaklıyım, kuşlar dâhil
Aşk kırığı esentilidir Eskişehir’in parkları gölgelerinde hüznün
Porsuk Çayı’na bıraktığım her neyse biraz yaradır işte

Alaeddin Parkı’na bıraktığım göz yalnızlıklarım var bir de
Yapraklara sinmiş ilk gençlik utangaçlıkları birer alaysama
Savrulduk o yapraklarla birlikte bütün geçip gidenler gibi
Heyhat! İnsan en çok içinde büyüttüğü güzelliklere kanıyor

Ağaçlara anlamlar yükleyip yürürken sevgili Yediler’de
Aşk çekirdek çitleyen avanak köylü, banklarda oturur
Dondurmacı önlerinde taşralı kızların utangaçlığı
Kente has koku akla ziyan ilk gençliği hâlâ büyüüne alır

Atatürk Lisesi taşradan gelen oğulların hâline üzülen nene
Oturuşu mahzun, önemsizleştirilmenin anlaşılabilirliği ile
Şaşkın, bakışıp kaldık gürül gürül akan yaşamın seyrinde
Dedi ki: “Sancılarıyla arkadaşlığa da alışıyor her varlık!”

Artık söylenecek her söz yenilginin kabullenilmesidir
Gitmesen de bazen bir kent unutulması bir yaradır işte

Döndü AÇIKGÖZ

GÜN KESİĞİ YARALAR

Kimsenin ruhu iyileşmiyor
Çekingin kırılğan her gelen gün
İç çekiyor menekşeler
Hayalleri yıkık bir kadın yaklaşıyor yatağa
Uzun saçlarını tarıyor
İncecik beline dolanıyor duygusuz eller
Ne gidiyor ne geliyor zaman

Ya açık ya örtülü perdeler
Bundandır belki vuruşkan bakışlar
Beni kimsenin duymaması
Sırtımdaki şalı yere fırlatıyorum
Bir şenlik bir şenlik dışarıda
Borsa yükselmiş diyorlar
Geçip gidiyor gözlerimi sesler

Gün kesigi gibi insanlar
Bu telaşlar rastlantı değil
Vedalaşmaya geldi hüznümle aşk
Olsun diyorum acı bereketmiş
Kapı komşusuyum bütün çığlıkların
Nereye sığdıracaklar bu cehennemini
Ortalık karanlık rüzgârlı bir yol

Aşk! Giysilerini yırtarak yürüyor

Muammer KARADAŞ

ISSIZLIKLAR, YALNIZLIKLAR, UMARSIZLIKLAR

I
Gece ordaydı, gelinciğin üstüne abanmış; ben burada
Gece ordaydı çelik bir zırh gibi sarmıştı kuşları
(Kuşlar bilinmeyen bir ülkenin cesur elçileri)
Batan bir tırnak gibi yaşıyordum ben deli bal yemiş gibi
Senin gözlerin tutam tutam yıldızlarıydı gecenin
Sabaha kadar kör düşlerimin havai fişekleriydi
Ben, dağılmış bir pazaryerinin ilk dakikalarıydım
Yoksul kadınlar gelip benden kalanları devşiriyordu
Kıyamet koptu kopacaktı ıssız bir kasabada
Bir köpek derin derin soluyordu beni hizalayıp
Ben umarsızdım her tür yoksulluğa karşı
Bir devrim bile düşleyemiyordum yakamı ilikleyip
Kılcal damarlarımda yaban arıları geziniyordu
Öteden öteye teller geriyordum ses versin diye ıssızlık
Durup şöyle dörtbaşı mamur bir devrim düşünden yoksundum

Bari bir hamam olsaydı bari şöyle tarihsel derinliği olan
diyordum
Yunup arınsaydım kurna başında bin yıllık düş artıklarından

II
Film gibi bir şey çeviriyorduk düşlemsel hem de ılık ılık
Sen de orda olsaydın, şöyle göz ucuyla, saçların uçurken
Ben seni anlardım, daha tanımadan da anlıyordum seni hem
Çocukça bir şey, biliyorum, ayrılırken senden gözlerini istemem
Çocukça bir şey kıyamet kopmak üzereyken seni rüya gibi
görmem
Seni anlıyorum dediysem söz yakışığını bulsun diye
Yoksa biliyorum anlamaz, anlayamaz kimse kimseyi
Yoksa ne anlamı kalırdı yalnızlığın kasaba meydanında bir
yontu gibi
Ne anlamı kalırdı sensizliğimin, dallara takılmış uçurtma
gibi boşlukta

III
Biz ne arıyorduk bu ıssız zamanlarda bu yitlik kasabada
Film gibi bir şey çeviriyorduk işte, başı bağlı kadınlar bizi
izliyordu uzaktan
Memelerinin uçları kıpır kıpır, yanakları alev alev, yürekleri
ham vişne
Başı bağlı kadınlar, uzak tozlu yollar gibi gidişli gelişi, nereden
nereye
Başı bağlı kadınlar, her an bir yerlerinden bir çılgılık kopacak
gibi
Sürekli, alüvyonlar biriktiren dere ağızlarında, bekleyen
bekleyen
Gemileri sonsuz denizlerde yitmiş limanlar gibi ıssız bekleyen
Başı bağlı kadınlar, kocalarından başkasını ısıtmayan gaz
lambaları
Adım başı rastladığımız, koyaklarda yankısını yitirmiş çılgınlıklar
Başı bağlı kadınlar, kim bilir hangi kederleri başörtüleriyle
gizleyen
Serüvensiz, acılaşıp katılaştırmış bedenleriyle kendi içine eriyen

IV
Canım, sen biliyorsun insan kederden geberiyor kimi akşam
Yoksul bir kasaba akşamında cesarete gereksinim duyulmayan
Herkesin herkesin ta ciğerini bildiği, şaşkıya yer olmayan

Bir kasaba akşamında ya briç partisi yaparsın ya okey
Yani taşlı, verimsiz bir tarlayı sürer gibi yaşadığın insan
ilişkileri
Her akşam geberinceye kadar içersin için dışına çıkar
Dökersin içinde ne varsa sıkılırsın, anlıyor musun sıkılırsın
Hep aynı oyun oynanır roller yapışıp kalmıştır her çaba boşuna
Kasaba dediğin dipten doruğa esnaf,
Kim ne üretir burada sıkıntıdan başka
Birkaç kulüp ve dernek, sabahtan gece yarılara dek sigara
dumanı
Sigara dumanı arasında birkaç kâğıt oyunuyla her gün aynı
insanlar
Aynı gülme konusuyla sigara dumanı arasında her gün
sıkıntıdan
Yıpranmış bir silgiyle yavaş yavaş ömürlerini silen sigara
dumanı
Kaymakam, mal müdürü, tapu müdürü, ziraatçılar, öğretmenler
Jandarma komutanı, karakol amiri, başkomser ve diğerleri
Sürgün bir ömrü sigara dumanları altında yavaş yavaş silerler
Kasaba dediğin Anadolu'da gittikçe ıssızlaşan eneze bir yaşam
Binlerce yıl önceden Sümer, Luvî, Hitit, Lidya, Likya, İyonya
Yüzyıl sonra bile hâlâ Yakup Kadri hâlâ Faruk Nafiz
Ancak artık hiçbir umudu kalmamış ortaçağ hortlakları
Gönül rahatlığıyla eski bir ortaçağdan yeni bir ortaçağa
Onlar devrimi anlamadı, düşü, umudu, düşlemi, düşülkeyi
Onlar kurak, verimsiz toprağa saçılmış kısır tohumlar gibi
Geceyi gündüzü, aşkı ölümü anlamadı, onlar anlamadı bizi
Kasabalar devrimi anlamadı, köyler anladı onlar anlamadı

V
Bir zamanlar devrim filan yapacaktık, kurtaracaktık dünyayı
zulümden
Ay ışığında köşe başlarında sözleşmiştik ölmezsek eğer
Dünyayı dünyadan silecek yeni bir dünya kuracaktık
anılarında ölenlerin
Dev gibi adamlar dev gibi yumruklarıyla kıracaktı bütün
çarkları
Oysa bu ıssızlığı, bu kasaba tenhalığını hesaba katmamışız
meğer
Sonra biz zulüm olduk kendi üstümüzde, silindir gibi ezdik
kendimizi
Dev gibi yüreklerimizi meze yaptık yoğun alkol kokulu
akşamlarda
Sınadık yeniden sınadık kendimizi acılarla, uygun yollara saptık
sonra
Film mi çeviriyorduk devrim mi yapıyorduk, bilmiyorum
Üçüncü adam rolü bile değildi benimki hayrandım esas
oğlanlara
Sonra onlar birer birer döküldü yollarda sararmış yapraklar gibi
Çöktüler dibe, ta dibe ırmaklar aldı götürdü onları sıradanlık
denizine

VI
Şimdi artık beni sevmiyorsun ya, ki hiçbir aşk sonsuzca sürmez
İnce bir kaşağıyla tımar etmiştin kavga artığı ruhumu yıllarca
Mutsuz görünsem de mutluydum o zamanlar, acımı azaltırdın
Genç, yumuşak, küçücük ellerinle ruhumu çitilerdin
ayrımsamaksızın
Sonra iyice sıkardın ve asardın sevincin iplerine kurutsun diye
tarih
Esnerdim, gerinirdim, çocuk gibi olurdum bir daha isterdim bir
daha
Ben senden önce eğri büğrüyüdü kimse bilmezdi, sen onardın
Şimdi artık beni sevmiyorsun ya, sevdin bir zamanlar
yanılmıyorsam
Bu tenhalık belki ondan benliğimdeki, yanımdasın ama yoksun

VII
İssızlık ıssızlık gezerken ben esrik, devrim düşleri kuruyor
birileri eminim
Olmadığım her yeri kıskandım ben ömrümce; evi sevdim
dışarıyı özledim
Öyle özeniyorum ki onlara o yanardağ gibi alt üst olan
yüreklerle
Yorgundan, yoksuldan, deliden adam yontar; devrim iyi bir şey
elbet
Acıdan, hüzünden, sessizlikten umut yontar; devrim iyi bir şey
elbet
Kardeş kılar ölümlüyle ölümsüzü, düzenle düzensizliği; devrim
iyi bir şey elbet
İnsanlarla tanrılar aynı sofrada doyar; devrim iyi bir şey elbet
Her kasaba çoğullaşır, bir şey olur devrimle, gerinir kendine
gelir
Kırlar kır olmaktan çıkar düşler denizine döner; ortada bir sevgi
olur
Gelen alır giden alır, azaldıkça çoğalır o bir masal sofrası gibi
Suç suç olmaktan çıkar allı güllü giysi olur iyilerin eğinde
Bir rüzgâr eser ortalıkta sürekli bir rüzgâr, kimsenin
ayırımsamadığı
Uçuşur insanlar bu rüzgârla kırlara, denizlere, ovalara
Nereye gitsen mavi düş, nereye gitsen sınımsızlık umut
Mutluluk hazır bir tencere gibi kaynar orta yerde eller birbirine
değer
Işık ışıktır gözler azalanı çoğaltır, yur arıtır dünyayı acıdan
kalanlardan
Yeni bir halk doğar binlerce yılın insan artıklarından dünya bir
şeye döner
Devrim iyi bir şey elbet, devrim iyi bir şey elbet her düşünlke
gibi iyi bir şey

VIII
Biz devrim mevrim yapacaktık ya,
Kutsal bir telaş olurdu her gün üstümüzde
Bir yerlere yetişecektik de sözde
Tuhaf bir geleceğe imzamız atacaktık
Henüz kimsenin bilmediği söğüt gölgesi gibi bir şey
Gelecek işte, adı olmayan, aşk ağrısı gibi bir şey
Pastane köşelerinde buluşurduk acemi âşıklar gibi
Silahlı ama telaşlıydık, dünyayı kurtaracaktık
Tüy dikecektik tan kızılığının üstüne, düş gibi bir şey
Kimi içimizde bir meltem kimi de dalgın bir poyraz esirdi oysa
Aşklarla silahlanırdık umutlarla sağda solda dolaşırdık telaşlı
Bir adı elbet vardı bunun anımsayamasam da henüz
Vardı elbet çağrışımla dolu, henüz tıklımadan tahta bavullara
Aşk mıydı ışık mıydı umut muymdu tahta bavullarda
Tavan aralarına tıklımadan önce, şerefe
Öylece kaldık işkencelerden ne kaldıksa, siyah beyaz donup
kaldık
Tahta bavullara tıklılıp kalmış sararıp
Kapağı gül resimli solmuş albümlerde, şerefe
Öyle yan yana, el ele, omuz omuza sarmaş dolaş
Tahta bavullarda, tozlu tavan arasında, güvenlik içinde
Şerefe canım benim, geç kaldık çok geç kaldık
Kırmızı bir karanfil öyle için için yandı yüreklerde günlerce
Devrim mi yapacaktık neydi, unuttuk gitti, sağlığım canım
Kırmızı bir karanfil öç alıyor şimdi, yüreğimizde kanyor:
Şerefe!
Kırmızı bir karanfil, sokak sokak devrim arıyor seslerde
Öfke arıyor fabrikalarda, atölyelerde, doklarda
Öfke arıyor terk edilmiş bir kızın yüreğinde sıcak sıcak
Devrim mi yapacaktık neydi, düş gibi bir şeydi, şerefe canım
benim
Bin Anadolu'dan kalmış sönmüş bir volkan gibiyim canım
benim

Kim bilir ne zaman yeniden kim bilir ne zaman yeniden
Şerefe yüreğimdeki köpük, şerefe sisli ufuklar, şerefe sayın
gelecek
IX
Renk adlarını bilmezdik, öğrendik; çiçek adlarını bilmezdik,
öğrendik
Bir kızın ta ciğerini bilirdik; dudağının serinliğini, memelerinin
tadını bilmezdik
Telaşlı ve ürkektik, devrim mi ne yapacaktık, sanki düşteydik
Sigara üstüne sigara içerdik bir şeyler anlatırken birbirimize
Kelebekler uçuşurdu yüreklerimizde gri gök altında bilmezdik
Öyle delicesine, bulduğumuz her duldada, ne derdik kim bilir
Ne dediğimizi bilmezdik, rakı içmezdik şarap içerdik köpek
öldüreninden
Hep erkendik, ırmaklara kavuşmayı umardık küçük küçük
dereler gibi
Hep erkendik yolculuğa, sanki gizli bir ölüm isteğiyle
erkenciydik
Düşlemler biriktirirdik zulalarımızda kendimizden bile gizli
Sabahlar gizlerdik koynumuzda yarılmış sıcak somunlara helva
Bir yandan eksilirken çoğalırdık bir yandan
Uçurtmalar uçururduk bir yandan tanıştığımız her rüzgârla
Bir yandan yaralı bir uçurum gibi iki film birden sinemalara
kaçardık
Ne kadar kalabalık görünürsek görünelim yapayalnızlık bir
yandan
Türlü türlü cinayetler işlerdik düşlerimizde uyanmayı
bilemezdik
Korku nedir bilirdik, acı nedir bilirdik, yalnızlık nedir bilirdik
Nefese almayı bilmezdik, bilmezdik koklamayı, dokunmayı da
öyle
Ama erkendik işte süt dişleri henüz çıkan bebekler gibi erkendik

X
Sonra işte düş avcılarını çıkırttı ortaya,
Höykürdüler işte siyah beyaz renklerde
Ses tellerini koparıncasına haykırdılar suratlarına kitlelerin
Nişanları, apoletleri filan vardı, tankları, topları filan
Bir eskiz gibi kalmıştık biz bir kenara atılmış
Bir düşünlke eskizi denenmiş denenmiş tutturulamamış
Boya boyaya karışmış uçuk kaçık bir öykü
Çizgiler birbirine dolanmış kördüğüm olmuş
Geleceğin eskiziydik sanki, öyle sanıyorduk yani
Çıktılar ve mancınıklarla fırlattılar bizi tarihin derinliklerine
Şefkat silahına gerçek mermiler sürmüşlermiş meğer
Topları doldurup doldurup boşalttılar üstümüze
İşyan şarkıları derin inlemelere dönüştü birden
Yaşam mıydı neydi görgüsüzce terk ettiğimiz
Sokaklar mıydı alanlar mıydı geceler ve gündüzler miydi
Neydi terk ettiğimiz söyle anne bir gece ansızın
Sınımsızlık kucaklar sevgiyle donatılmış sofralar mı
Yaşanamamış aşklar mı mosmor bakışlarla
Acı alıştığımız bir şeydi artık, korkmuyorduk ölümse
Zindansa, işkencelerse acı korkmuyorduk artık
Çılgınlardan uyuyamıyorduk
Kimsesizler mezarlığına yakın oturanlar
Buydu asıl acı sonsuzca yankılanan
Nasılca yitirmiştik düşünlkeyi acının en büyüğü buydu
Bir daha kim bilir ne zaman, acının büyüğü buydu

Karagözlü bir esmeri gömdüm yüreğime
Buydu en büyük acı kimseye diyemediğim
Nefes nefes çektiğim, yudum yudum içtiğim
Buydu en büyük acı kimselere diyemediğim

İşte hâlâ dolaşılıyor aramızda görünmez kuzguni bir el

VURAL BAHADIR BAYRIL'IN YAZDIKLARINI OKURKEN

İbrahim OLUKLU

Vural Bahadır Bayrıl, Gülten Akın'ın şiiri üzerine yazdığı "Bilge Kadın Şiiri" başlıklı yazıda (*Zaman-Kitap Zamanı*, 9 Aralık 2015) şunları da söylüyor: "Yetmişli yıllardaki etkilenişleri de dönemin toplumcu-gerçekçi eğilimine uygundur. Fakat propagandist değildir, hiçbir zaman olmamıştır. Şiire dair incelikleri en sert şiirlerinde bile korumayı, gözetmeyi başarmıştır ki, bilen bilir, bu hiç kolay bir şey değildir."

Bayrıl, Gülten Akın şiirindeki bütün etkilenmelere, o etkilenmeleri olumlayarak değiniyor. Örneğin ilk şiirlerinde "Dağlarca, Külebi, Necatigil" etkisinden, sonraki dönemde "Süreya, Cansever" etkisinden bahsediyor. Etkileyenlere dair bir olumsuzlama yok sözler arasında.

"Anadolu'nun kadim 'güçlü söz' geleneği" içindeki etkileyenlere dair de bir olumsuzlama yok. Seksenli, doksanlı ve iki binli yıllardaki etkileyenleri de aynı bakış açısıyla değerlendiriyor Bayrıl. Gülten Akın'ı etkileyenler bütünüyle olumlu, Gülten Akın'ın etkilenmeleri de olumlu.

Yazının son paragrafı da şöyle: "Anadolu ve Akdeniz çevresinde çok eski, çok kadim Magna Mater kültü evrilerek Bilici/Bilge Kadın'a dönüşmüştür zamanla. Gülten Akın da gerek şiiri, gerekse şair tavrıyla Türkçe şiirin Magna Mater'idir." Burada da etkileyenlerin herhangi bir olumsuz yanı yok. Etkilenende de yok olumsuz yan.

Bilindiği üzere Gülten Akın 1970'li yıllarda *Kırmızı Karanfil* (1971), *Maraş'ın ve Ökkeş'in Destanı* (1972), *Ağutlar ve Türküler* (1976), *Seyran Destanı* (1979), *Seyran* (İlk yedi şiir kitabı, 1979) adlı kitapları oluşturuyor. Bu da demektir ki Gülten Akın, şiirdeki en verimli yıllarını 1970'lerde yaşıyor.

Bir başka nokta da şu: Vural Bahadır Bayrıl'ın deyişiyle Gülten Akın 70'li yıllarda "dönemin toplumcu-gerçekçi eğilimine uygun" yazıyor, ama yazarken "propagandist" olmuyor. Oysa Gülten Akın, ondaki bir etkilenmeden söz edilecekse, 1960'lı yıllarda da toplumcu-gerçekçilikten etkilenmiştir. Dahası Gülten Akın, baştan beri gerçekçi bir estetikle yazmıştır.

Vural Bahadır Bayrıl, 1970'li yıllardaki toplumcu-gerçekçi şiiri düşünerek yeni bir şey söylemiyor. Kendisinden önce binlerce kez söylenmiş bir şeyi bir daha söylüyor. "1970'li yıllarda toplumcu-gerçekçiler propagandist bir şiir yazdılar. Gülten Akın, bu dönemin olumsuzluklarından, propagandistliğinden, neyse ki Bayrıl 'slogan' sözcüğünü kullanmıyor, arınmış bir şiir yazmıştır."

Edebiyatımızda toplumcu-gerçekçilik, bazılarınca gerçekçi felsefenin/estetiğin bir dönemi, evresi, yorumu olarak değerlendirilmemiş, Sovyetler Birliği dağılıncaya gerçekçi felsefenin/estetiğin dağıldığı/bittiği sanılmıştır. Gerçekçi felsefe/estetik ne Sovyetler Birliği'ndeki toplumcu-gerçekçilikle başlamış ne de onunla bitmiştir. Bu da bir dünya görüşü, bir estetik kavrayış meselesidir ve yaşayıp gitmektedir. Pir Sultan Abdal da, Karacaoğlan da, Gülten Akın da, başkaları da sayılabilir elbette, gerçekçi felsefeye/estetiğe göre yazmışlardır. Neden böyle? Çünkü dışa, dış dünyaya, dış dünyanın meselelerine doğru göndermişlerdir okuru da ondan.

Eğer "iyi şiir-kötü şiir, has olan şiir-has olmayan şiir", bunların nasıl kategorize edildiği de ayrı bir konudur, deyişlerinden yola çıkılacaksa, her şairin, her şiir döneminin içinde vardır bunlar. Ama Vural Bahadır Bayrıl, öncüllerini izleyerek, böyle ele almıyor. Gülten Akın şiirinin özelinde, sadece 70'li yılların toplumcu gerçekçi şiirinde olumsuzluk buluyor.

Bu ele alış ideolojiktir. İy ki de öyledir!

Fırat CANER

AGÂH EFENDİ

Udunu almadan önce cariyem
bir dilim peynir getirir masaya
ve kadehime bâde koyar.
Önce mahur, sonra sûzidilâra...
Uyurken alınma değen aya
sanki ahşaptan bir gül oyar.

Cariyem mektup yazar özleyince,
derken gelir kulağıma fısıldar.
Elif'i şın, ââh, şın'ı kaf izlerken,
her bir harf, her bir hece
sanki hasretle sesine konar.
Uyandırır sabahları erken.

Elleri cariyemin iki kumrudur.
Saçlarıma yuva yapar kız oğlan kız
ve mutluluktan ağlar hep
biz sarmaş dolaş uyurken.
Belki bir gün şiir de yazarız,
oncağız kâğıt, bendeniz mürekkep.

Mehmet RAYMAN

SÖZÜN ÖZÜ

yağmuru yaşı bırakır
aşkın gözlerinden süzülür
hiç ummadığım yollara sapar
içimi gıcıklayan damla

yaprak bile
hiç çekinmeden düşüyor yere
orada burada görünmek için
çalım üstüne çalım yeriz
oysa gün ağarmak üzere
kendi yırtığının üzerine katlanır
eli yüzü yıpranmış harita

hep kendi yörüngesinde
döner durur sözün özü
gözümü yuvarlayan damla
su toplama çizgimi geçtim de geldim
göz olduğundan sızıyor onca yara

sulu gözlerle
bakan kadınların ötesinden
çavan güneşi bekliyoruz
uğrumuza düşen yıldızların uçurtması
çocukların sevincine tanışım yazıda

kendi yörüngesine sığmayan
kadınlar için bir çadır kurdum
düz ayak sınırlardan girin içeri
çöllerin kumu dinmek bilmeyen fırtına
bizden olan biteni hatırla

yoksun duruşumuzu nereye çekelim
kutsanmış bir yanımız kalmadı gayrı

TAŞ MAHAL

Hüseyin Alemdar'a

ah taşı

ah taşı, ahlar taşı
su kurudu, kerkenezler gurbeti içti
bir şehir kendine düştü
bir şair şehirden geçti
kendinden geçti ayna
ayna kerkenezin suyunu içti
taş ağladı, taşlar ağladı
ağı şairin kadehini yurt seçti
ne Ahmetler geçti
ne Hüseyinler göçtü
kekre vicdanların yaktığı
ağıtlar ortasından!

akik

akik kalpler arandı aşka, gölge düştü başkalık perdesine zamanın
birkaç el rus ruleti oynadık Beyoğlu'nun arka sokaklarında
camlarını kırdık alış olmayan veriş merkezlerinin
taksiye taksitle binen serseriler gibiydik yabancı gözlere
tanıdık sözlere açlık grevi, görüntülerle doyurduk sabrımızı
ah biraz sıyırsak, kurtulacaktık geçmişimizdeki pastan
kimsenin pas vermediği etkisiz forvetler kadardık kaldı ki
hiçbir şey kalmamıştı kazanç hanemizde kerden başka
hakiki bir takvim öldürebilir ancak bizi kışkırık bu hayatta
hıçırıklı akik bir kitap ayıracımın öldürebildiği kadar

azurit

duygularımızı kabullenelim ve konuşalım birbirimizle
çünkü tükürmekten başka bir şey gelmiyor dilimizden
azlığımız yürüyor kasaba çarşılarında,
çokluğumuz bataklik beççisi!
keçiler çoktan kaçtı diyor yukarıdan bir ses
çobanlar fingirdeşirken samanlıkta!

kehribar

kimse kalbinde taşımıyor beni
alzheimer bütün kadınlar aşta!

lal taşı

gümüş dereler durmuş, ah lal, Zuhal Sineması'nda infial!
çifte tabanca korkuluklar bekliyor sabrımızın giriş kapısında
katıldığımız balolar naylon, içtiğimiz şarkılar köpeköldüren
susmuşuz ya, bizi molla bellemiş kahpe zaman
gel işeyelim duvarına Edebiyat Tarihinin
ecelimiz gelmeden!

oltu taşı

“ağzın eski harflerle yazılan gece” demiş mi şair
o yüzden kaldığımız yerden başlıyoruz sevgiliyi öpmeye
herkes herkesi öldürebilir, herkes bir başkasına ayna
insan olmakla suçluyorlar bizi bir nevi güçsüz olmakla
bir zılgıt gelmiş kapıma dayanmış zülfünü dökmeye
zül hayat, rezil sokaklar, duvarlar üzerimize üzerimize
genişliyoruz kendimiz olmaktan elimiz başkasının cebinde
parmak uçlarımıza basa basa geçelim koridordan
bir göz oda bile ayırmayalım kalbimizde korkuya
“Tarla adında üç ayda bir çıkan dergi”ye yazalım
hadi karpuz kabuğundan gemiler kaldıralım
Sarayburnu'ndan Oltu'ya

safir

kalabalığa bir nebze (ç)alış
iyisi mi bu aşkı kalbinde taşı
gökyüzü bizi her an aldatabilir
kim demiş, safir sadakat taşı

topaz

dost kalalım bütün gözlerde!
ah, sözler düşman ediyor birini ötekine!
“ne sen varsın ne ben” bir rüyanın sabahına teslim ettim
karyoladan yere düşen gölgemi de!

unakit taşı

iş kazası varlığımız, en çok uçurumun kıyısında
taşların sessizliği ne kadar konuşkan!

yeşim

biraz ayrılık kattım gözyaşıma karafta
geçmek mi gerekir illa ki ser için yardan
“mum yanar sofrasında hey canım
benim de şu dünyaya gelişim...”
ey yedi göğü ışıtan yıldız, araf ne tarafta?
hepimiz hayat denen ustanın oğluyuz! ah yeşim!

) ah! bütün ahlar kardeşdir 'ağızdan' çıktığında!..

* Ağzın çarşıda lacivert kuşlar satan çocuk, İlhan Berk
** Karpuz Kabuğundan Donanmalar gerek yalnızlığımıza!
*** Ölmek Zamanı eksik Türk sinemasında!
**** Şiir yalnızlığın dostudur, Cervantes

BİR AKŞAM VAKTİ ŞİİR OKUMAK

Hasan EFE

- *Bizim konumuz matematik, sen şiirini dışarıda oku ve dikkatimizi dağıtma!*
- *Olur!*

Bu konuşmalar bir *çekirdek aile*de anne, evin ortanca kızı ve oğlu arasında geçiyor.

Okurlar yukarıdaki diyalogu ve onun altındaki cümlede geçen “çekirdek aile” kavramını belki merak edebilir.

Bunlar bir ev durumunun akşamını yansıtan kesitten.

Yukarıda şiirden söz ediliyor!

Bir de;

“Şiir yaşama girmeli.”, “Şiir her yerde olmalı.”, “Şiiri hayatımızın bir parçası yapmalıyız.” vb sözleri şiirle ilgilenenler ve bu konuda düşünenler sıkça söyler.

Şiir yaşama girmiş. Evin genci odada şiir okuyor. Aynı zamanda şiirden rahatsız olunuyor. Bu rahatsızlık doğal karşılanmalı mı?

Odaklanılan bir “matematik” çalışma var!

Kim bilir belki de istenmiyor şiir!

O zaman?

Şiir yaşamın dışına mı çıkarılmalı?

Biraz açalım bunu, şiir ya da *yaratıcılık* üzerine yazıp düşüneceğsek...

Konuk olduğum bir ailede anne ve ortanca kızı matematik çalışırken, oğlu da elindeki bir kâğıttan şiir okuyordu yüksek sesle. Baba benimle konuşurken (konuşuyor gibi yapıp tv dizisi izlerken) anne, “Bizim konumuz matematik, sen şiirini dışarıda oku ve dikkatimizi dağıtma!” deyip genci uyardı. Sözü şöyle sürdürdü, “zaten anlamıyorum, yok *soyut kavram*mış, yok sayıymış, yok *imgeymiş*... bir de sen karıştırma kafamı!”

Matematiği öğrenmeye çalışan anne çocuklarını okul çağına getirdikten sonra açık lise sınavlarına çalışıyormuş. Annenin anlamadıklarını, ona, lise sona giden ortanca kızı gösteriyormuş.

Bu arada annenin, “Bizim konumuz matematik...” sözü çekmişti dikkatimi. Acaba konuları mı, dersi mi matematikti! Sanıyorum günlük konuşmada parçadan (konu; imge, soyut sayılar...) söz etmek isterken bütünü (matematik dersi) söylemişti.

Baba oralı değildi pek.

Oğlan şiirini katlayıp kitabın arasına koyarak akıllı telefonu aldı eline. Belki de oradan şiir arayacak ya da şiir dinleyecek, kulaklıkları taktığına göre (!)

Bir de *çekirdek aile* kavramını kullandım. O an şiirle bağlantılı olup olmayacağı usuma gelmemişti, ama daha sonra böyle bir ortamda *ailenin yapı özelliği* şiir üzerinde etkili olur mu, olmaz mı? diye düşünmeye başladım. Bunun yanıtını okurlar kendileri bulabilir. Belki bir tartışma konusu da olabilir diye düşünüyorum.

Matematik ve *şiiri* ortak kavramda birleştiren *imgeyi* alta kabaca formüle etmeden önce, ÖSS’de çıkmış bir problemi alıyorum.

“*Aynı evde oturan bir grup arkadaş ev kirasını eşit olarak paylaşıyor. Eve yeni bir arkadaş gelince kira için kişi başına düşen para % 20 azaldığına göre, yeni arkadaşın gelmesiyle evde oturan kişi sayısı kaç olmuştur?*”

A) 3 B) 5 C) 6 D) 8 E) 9 ” (2006 ÖSS1)⁴

*İlgilisi için çözüm altta.

Bunun şiirle ne bağlantısı var? diyebilirsiniz. Haklısınız.

Bu problemi okuyunca çözümden önce zihnimde bireyler canlandı.

Grup homojen mi, heterojen mi? Hangi okulda eğitim görüyor? Üniversite mi, yüksekokul mu, lise mi? Eğer üniversite ise hepsi aynı eğitimi mi alıyor? Fakülteleri farklı mı? Bölümleri? ...

Belki de aynı şehirde rastgele buluşan ya da uzak bir kasabaya veya bir başka ülkeye gitmiş olan farklı mesleklerdeki çalışma arkadaşları olamaz mı?

Gelelim eve!

Burası bir daire mi, tek katlı ahsam bir yapı mı, gecekondumu, yoksa kent dışında bir bina mı?

Grubun cinsiyet yapısı (erkek, kadın), cinsel yönelimi (heteroseksüel, biseksüel, gay, lezbiyen...), medeni durumları (evli, bekâr, nişanlı, sözlü, arkadaş...)

Bireylerin geliri? Evdeki yaşam biçimleri, uyulan ya da uyulmayan kurallar neler? Siyasi ve inanç yaklaşımları?

Bunları açarken grubun *öğrenci* olması, benim bir önyargımdı. Bu da belleğimle (zihin-imge) ilgili. *Problemi çözümeden önce zihnim birçok nesne ve kavram üzerinde dolandı*. Eğer biraz daha üzerinde dursaydım şu ayrıntıları da ön belleğime aktaracaktım. Gruptakiler erkek/kadın ise giyimleri, tercih ettikleri renk ve modelleri, saç yapıları, konuşmadaki vurguları, kişilik yapıları, sosyal ilişkileri... uzayıp gider.

Zihinde uçuşan kavram, nesne, tasarı, yaratı ve imgeler değil mi bunlar?

“İmgeleme tam olarak nedir? Esas olarak görebildiğiniz, işitebildiğiniz, dokunabildiğiniz, koklayabildiğiniz ya da tadabildiğiniz bir düşünce akışıdır. İmge, deneyimlerinizin ya da fantezilerinizin içsel bir temsilcisidir. Zihninizin bilgileri kodlama, depolama ve ifade etme biçimidir. İmgeleme rüyaların ve hayallerin, anıların ve geçmiş yaşantının, planların, projeksiyonların ve olasılıkların bir yansımasıdır. O; sanatların, duyguların ve en önemlisi de daha derinlerdeki benliğinizin dilidir.”²

Sununun çözümünde kavram ve imajasyonları kullanabiliriz. Bunun için zihnimizde birtakım *soyutlama*, *çağırışım* ve *imgeler* oluşur. İşte burada matematiğin gelip şiire dayandığını görebiliriz.

Bunu kısaca şöyle formüle edelim.

İster matematik olsun ister şiir, bunlar zihinsel bir yaratı sürecidir.

Oysa yukarıdaki gencin bu *çekirdek aile*de yaptığı, *ben de varım* demekten başka bir şey değildir. Bunu da sanatsal bir yol olan şiirle denemeye çalışırken *dışlanmanın* kendisinde yarattığı bir reddedilmeye karşılaşıyor.

Bu duygu (reddedilme) o gencin (ergen) iç dünyasında birçok olumsuzluk yaratacağı kaçınılmaz bir gerçektir.

Çocuklar (eril - ergen) buldukları dönemin bazılarını *hayalle* geçirirler. Birçok düş kurarak bir başka dünya yaratırlar içlerinde. Onlar, çoğu zaman isteklerini ve zihinlerinde yarattıkları şeylerin gerçekleşeceğini var sayarlar.

Bir ebeveyn veya yetişkin geçmişe baktığında bu erken düşlemlerini hatırlamaya çalıştığında, çocukluğunda yaşadıkları ona hayal ya da yaşanmamış gibi gelir. Belki büyüklerinin ona anlattıkları bir masaldır.

BU ŞEHİRDEN GÖÇ DÜŞÜ

merdiven dayayıp göğe
sayamadım
kaç tilki uzanmış
us'un çimenine

gidelim buralardan
buralar çok güzel
biz yine de gidelim
gitmek çok güzel

ağır çıktım basamakları
gök yere düştü deniz tepede
her yer aynı
ben aynı sen ayna
baktıkça gözlerine
parlak bir güvercin
gitmelere teőne

göç düşü ürperen cesaret
kibrit çakınca gece
düőtük merdivenden aşağı
hiç deęiőmeyen memlekete

Yukarıdaki diyalog, Şiir okuyan gencin imgeleminden kopup da gelenlerin baőkalarıyla paylaőılmak istenmesinden başka bir Şey değildi.

“Bir düőlemin geliőmesi için, kapsayan, güvenli ve kucaklayan bir çevre algısı gereklidir. Eğer çocuğun gereksindiği böyle bir ortam yoksa o zaman düőlem ya baskılanır ya da gerçeklikle düőlem arasındaki sınırları öğrenmek yerine, gerçekliği inkâr etmede kullanılır. (s. 5), (*Bana ait olan vurgu, çekirdek aileye göndermedir.*)

.....
Düőlem dünyasını inkâr eden ya da büyüyüp sadece yetişkin, akılcı, sorumluluk sahibi bir tarzda iliőki kurması istenen her çocuk, tüm bir iç dünyayı kaybeder.”³

O genç düőleriyle geliőtirdięi bir gerçekliği, kendisini kucaklayan bir çevreyle bütünleőtiremezse... Yaratıcı olabilir mi?

Belki de o, zamanlayamadı bunu!

Kaynak:

- 1) İnternette.
- 2) Dr.Martin L.Rossman, *İmgelemenin İyileőtirici Gücü*, Ege Meta Yayınları, 2004
- 3) Derleyenler: Nilęün Taőkıntuna ve Yeşim Korkut, *Düşler Düşlemler ve Masallar*, İstanbul Üni.Yay.

* Problemin Çözümü:

Ev kirası = k olsun.

Evde oturan sayısı = x olsun. $\Rightarrow$ Kişi başına düşen kira = $\frac{k}{x}$ olur.

Evde oturan sayısı = x + 1 olduğunda,

Kiő başına düşen kira = $\frac{k}{x} - \%20 \cdot \frac{k}{x} = \%80 \cdot \frac{k}{x}$

$k = (x + 1) \cdot \frac{80}{100} \cdot \frac{k}{x} \Rightarrow 100 \cdot x = 80 \cdot (x + 1) \Rightarrow 5x = 4x + 4 \Rightarrow x = 4$

yeni arkadaşın gelmesiyle evde oturan kiő sayısı = x + 1 = 4 + 1 = 5

Karőyaka, Aralık 2015

1000+1 SORU

190

Üst üste,
düzensiz yığıldı mı birkaç anlam,
mutlaka biri kayar,
ötekinin çatlağından
içine düşer.
Tam orada ağusunu kendine akıtmanın
alıőtirmasını mı yapar bir akrep?

191

Göçmen teknelerinde
aydan ıők dilenen ateőböceklerine
dikenli yataktı deniz.
Kafir kent,
őafak sularının kıyısında
yokluğun göktaőları,
al sana bol bol korku malzemesi
dövecinde ezmek için.

Şimdi kim ötekine kurt diőü?

192

“Şair derin kazar sesinin denizini”
Jose Guiterez

Derin kaz sesinin denizini.
Yükledikçe çöküyor
şiir denen bu yük gemisi.
Derin kaz,
sonra nasıl suları seviőken yarar
kayalara oturmadan?

193

Akarsulara
sulamanın
bilimini
öğreten
sözlerse
yağmur
damlaları,
nasıl
görünür
sınavlarda
soru
su?

Çıktı!

*Şiirin Ruhu ve Kendimden Nağmeler
ya da Sözün Suyu, Söyleőinin Kanı*

deneme

İrfan Yıldız

Artshop, İstanbul, Nisan 2015, 24 s

ŞAİR ŞİİRİYLE SAFLIK VE SEVGİ HALİNİN DE ÇEKİMİ OLABİLMELİ

Erkan KARA

Bir şiir, her türlü dünyevi iktidarın büyüsunü bozmakla anlam kazanmış bir şiir; ama bu şiirle burdan bir iktidar kurmak değil tersine, insana, hayatın o muhteşem varlığının yanında, yokluğunu, hiç'liğini de gösterebilmek. Hem hayatı yakalamak hem öteye dair bir bilgilenme, bir bilinç hali ifade edebilmek için "Oyunumu oynamadığım zaman ben kimim?" diye sorabilmektir

Eğer hayatı dert edinmeye başlamışsanız bu, söyleyecek bir şeylerinizin de olduğu anlamına gelir. Ve siz bunu konuşma diliyle değil de, bir üst dille (şiirle) yapıyorsanız, günümüz toplumunda talebi az olan bir dile (aşka) talip olmuşsunuz anlamındadır. Yani zoru (çileyi) baştan seçmişsiniz demektir. Yaşamınızı da içine koyduğunuz bu şiirle (sevgiliyle), hakikati aramak ve sezmek, insana ahlak ve davranış yönünden kişilik kazandırırken, herkesce tanınmak yerine artık, sevgilinin tanınması, sizin için aslolandır. Tabii ki sevgilinin rızasını almakla olacak bu, çok meşakatli ve çileli olan rıza kapısında, kalbin sükûnet ve metanet halinde bulunması demektir.

Unutulmamalı ki "şairin hayatı da şiirine dahil"dir. Bu bağlamda, insana her daim kim olduğunu hatırlatan hüzdür. Sükûnet ve metanet, hastalıkların ve ölümlerin yaşandığı hüznü evlerde öğrenilir en çok da. Ve bu evlerden geriye kalanlar artık eskisi gibi değildir, daha yalın ve daha dingindirler. Evet, ben buradayım diye ateş böceği gibi yanıp sönen, kimsenin kendini yalnız ve sessiz bulmak istemediği bu çağda, işte, o evlerde büyür: "Sessiz yaşadım, kim beni, nerden bilecektir?" demeyi öğreneceğimiz şairler.

Her şeyin hızla tüketildiği (içsizleştiği) bu çağda, dünyayı yorumlama ve algılamada şiir (sanat), dayatılan bu ezberi bozmak demektir. Çünkü modern topluma yasaklanan ruhun, tekr

Kapılar insanı kendine ve insana farkettiler. Bu bakımdan her kapı şaire de, bir kapı aralığı (anahtarı) sevgiliye (şiire) giden yolda. Zaten, "insan kendini aramaya ve bulmaya memur bir yaratıktır." Dünyanın, ebedi hayatın kapısına giden yol üzerinde kapılarla dolu olması bu, insanın imtihanındandır. İnsanın belli ölçüde kendi çabasıyla vardığı kapının anahtarı, ona lütf olana hallerde; en önemli mesele doğru yolu ve doğru yol üzerinde nasıl hareket edileceğini bilmektir.

Genelde günümüz insanı, eşyanın çokluk perdesine takılmış, hayatın, neden, niçin ve nasıllarına cevap aramadan artık çok hızlı yaşıyor. Hâl böyle olunca, günümüz şiiri yahut sanatın diğer kollarında olsun, metafizik boyutu ve öte kaygısı olmadan, yalnızca dünyada başlayıp dünyada biten (nefsin hilesine düşmüş) bir düşünce ile yorumlanmış olan eserlerle, insan ruhunu ne kadar yüceltebiliriz diye düşünüyorum.

Şiirin biraz da insanı iyi yapmak gibi bir derdi olmalıdır. Günbegün 'insan'ın kaybedilmesinden dolayı, insanın, düşünce, inanç ve yaşam biçiminin yeniden yapılanması için, içe doğru yolculuk yapmaktır sanat (şiir.) Çünkü tüketmek bir kolaycılık, sonu boşluk olan yalnız dışa dönüklüktür. Oysa rafine edilmiş insan yaratmak -içe dönmek- çok meşakatli iş olan sanatlardır. Bu yüzden kendine dönenin başkasına da gidebileceğini, bunu üstünde yaşadığımız dünyanın, kendine dönerken bir taraftan da güneşi (ışığı) kucaklama hareketinde de görebiliriz. Evet, şair şiiriyle saflık ve sevgi halinin de çekimi olabilmelidir.

31.12.2015

Ünsal ÇANKAYA

SÜMBÜL ANILAR

Sümbülün içli bir ezgi olduğunu Aragon'dan öğrendim;
Geziyordu sümbül teber Granada yolunda.
Aklında Elsa'dan gözler, gözlerinde kor hülya.
Çokça an saklamıştı dokunduğu sümbülün morlarına.
Anımsadıkça büktü boynunu; kederle ve acıyla.

Toprağa gün vurunca soluverdi sümbüller,
Kökledi baltanın ucu, acımadı muhayyere, ezgiye.
Buzlanmıştı gökyüzünün mavisini, kısalmıştı gün,
Çözülmeden yaşamak mümkün olmaz aşk ile.
Toprak sardı sarmaladı soğanları kalbine.
Sonra birden göverdiler Şubat'a, karanlık çatlayınca.
Büyüdüler gün be gün, renk saldılar doğaya, anılar
çağladıkça.
'Elsa'nın gözleri'dedi Aragon, sonra; 'Granada, sevgilim,
Granada'
Ne zor şeymiş çocuk kralın kovulması saraydan tarlalara.
Hüzün yürüdü damarlarına, biraz daha, biraz daha.

Misk amberin kokusuydu ulaşan notalardan makama,
Makam makam olalı öyle muhayyer olmamıştır doğaya.
Anladım ki sümbüller artık hep içli şarkılar söyleyecekler
bana.
Endülüs'te raks bitip, 'zil, şal ve gül' yanacak,
Boynu bükük sümbüllerin kokuları sinecek avuçlarıma.

Şerif TEMURTAŞ

KİRLENDİ HAYAT

kurşun gibi geceden
söküp seheri alıyorum
inip koynuna günün
firından yeni çıkmış umut alıyorum

kucaklayıp güneşi
çocuk ölümlere ağlıyorum
bir çığlık atıp bulvara
kahırdan geberiyorum

bulutlardan medet umup
yağmuru bekliyorum
rüzgra taş atıp
boralara karışıyorum

çıkımda azığımı
karıncalara veriyorum

dönüp yüzümü güne
nalet okuyorum

kalbimden kurşunlar çıkıyor
ah benim hüznüm
yurduma ağlıyorum

Aralık 2015

ARALIKTA HAZİRAN SÖYLENCESİ

Senle oraya gitmemiz gerek mümkünse çabuk
Güneşin gökyüzünü pişirip buharlar saçtığı günlere
Bir aralık yüzünü öbür taraflara çevirince dünya
Isındırmak için kemiğe giden sıcak su kadar gizli
Nefesimizi uzunca tutup denizin altından
tünel kazan balık gibi ilerlemek gerek.
Gerçi bütün tünellerin sonu güzeldir ama
Sonu Hazirana açılanlar bir çırpıda öne geçer.
Mümkünse çabuk oraya gitmemiz gerek
Çünkü hareket durmadan hoşu var ediyor.

Sarı nezaretinde varmış oluruz mavi düşünlerine
Bir de boyaya parmak değmiş zeminde kendiliğinden
resmine.

Kendiliğinden emin ol ne yapacaksak öyle rahat
Domates, elma, kayısı, üzüm, ne bileyim
Türlü yiyecekler kuruturuz.
Muhabbetin tadı damağa zevk getirir de
Biraz uzaklaşmış misafirimize el sallarsız kapıdan,
Sevgi ne güzel şey.
Kar da yağar, kardan kadın yaparız.

Hazır istek delirmiş bir köpek gibi kapıdan ayrılmıyorken
Gidelim, planlar hazır çılgınlık olmayacak bu.
Çok kısa bir an için de olsa doruğa çıkma hissini bilir erkek
Benimki o değil, sarılsak yeter
Bak orada sarılmak her şekilde doldurur kavuşmanın içini
Ve duygumuz ete çok yakışmış olur
Aynaya rahat bakarız.

Adımızı istediğin gibi kaydederez oraya gidelim.
Çoğu yükler gemileriyle birlikte insana fazla
Herhangileştiren kıyılarından solo performanslar çıkmayacak
Bu varlığı yoklayan zaman hep göçe gebedir
Üzülecek bir şey olamaz o yüzden
Ateşi yaktım ve tutuşmanı bekliyorum peşime
Sonra söylerim hadi şimdi katıl
Hadi şimdi katıl
Hatırlayacağımız çok şey var
Unutacağımız kadar
oraya gidelim.

Çıktı!

Dil Marazı

şiiir

Kerem Toker

bachibouzouck.com, İstanbul, Ağustos 2015, 128 s

EL SALLARKEN DİKTİĞİM ANIT

kendi kabuğundan kalkmış çok kullanışlı bir yara
nereye çeksem işte benden önce giderken oraya:
ah o anda orda olamamak
ve yolları zorlu gösteren durağanlıkla
soframa şarap diye konulan bağcılardan
hınçla içtiklerim kimlerdi

yer tarafından çekilmekle gök tarafından
itilmek aynıdır dedim gidilemeyecek bir yerdeki
dostun ölümünü seyrederken
sonra sesimin o kırılğan kısmı zamanda
bakmadığım o yerlerden aldı gözlerini
günden geceye giderkenki ısrarıyla tabiatın
bir ışıltı büyüüp yataklar boyu
kulağıma şarkı diye getirenler
kimlerdi

kimlerdi
öyle uzardı ki boyunları şimdi bir ağaç
öyle uzardı ki ormanları derken yangın hepsi
gölgelerde yanmadan önce bir çeşit beyazlıkken
dişimden buldum onları tutup dil bilgimden
türkçeye yakın bir renkte tanıdım ellerini

öyle kimlerdi ki işte üşüyorlar
üşüyorlar çünkü kulakları sızlıyor
başına yetişemedikleri dünya nihayetinde
onları sonuyla korkutuyor ve sızlıyor
yüzlere fırlattıkları cümle küfür
küfrediyorlar çünkü ellerinde başka taş
kalmadı

kim olduklarından mıdır uzak dal uçlarından
dünyaya itildiler tartışılmaz bir yasayla:
yer tarafından çekilmekle gök tarafından
itilmek aynıdır gidilemeyecek bir yerdeki
dostlar ölürken sırayla
ama büyük ağaçları kesmek için büyük makineler
düşünenler kimlerdi

öyle serin zamanlardan geçtiler dinmez ısıklarla
öyle büyürdü ki kulaklarım şimdi bir şarkı hepsi

ey zamanın serini! sarardığın her yerde
yaprak dersen bil ki dökülürsün
çünkü güz gelecektir hazırla gözlerini

Çıktı!

Böcekçiler Çarşısı

şiiir

Ümit Şener Ta

bachibouzouck.com, İstanbul, Ağustos 2015, 64 s

Osman Serhat ERKEKLİ

222. Hayatın başlangıcında tesadüflerin rolü var. Dolayısıyla determinizmde de ...Ama ölüm tesadüf değil.

223. Bekar kumru yok.

224. Orda bir Tanrı var yakında inanmasak da bizim

225. Ömer diyor ki: Yaşamın dışındaki her şey fasa fiso.

226. Şeref Bilsel'i aradım telefon ile. Moda lisesine tayin olmuş; Yeldeğirmeni'ne taşınmış. Hasret giderdik. O askerken mektuplaşırdık. Mektuplarımı bulamıyorum. Şiirleri gibi düzyazısı da kuvvetli olan üç şair den biridir. Haşım, Cemal Süreya ve O.

227. Kızlı erkekli bir arada olsalar da şimdiki gençlerin ağzı çok bozuk. Sokakta Bukowskiler, Can Yücel'ler geziyor. Edebiyatın da ailenin de öğretmenin de suçu var.

228. Yörüklükten midir nedir yol tarif etmek çok mutlu ediyor beni.

229. Terzilik ölmedi; kunduracılık ölmedi ama hüznün de ölmedi.

230. Paranın ve silahın arkadaşlığı hiç bu kadar sert olmamıştı.

231. Ömer diyor ki: Yaşam kocaman bir silindir; altında kaldığında faraşın bile olmaz elinde. Yine Ömer diyor ki: Ölümlü olduğunu hatırla. Ve ekliyor dünya bizler dolayısı ile kurulmadı. Biz sonradan varlıklarız. Belki Tanrı bizden pişman. Geçen bir daha konuştu Ömer: Anılarımız unutturuldu.

232. Çok sıkıldım Hüseyin Alemdar'ı aradım. Her zamanki gibi candan. Bana Şiir Taşları adlı kitabımı gönderecekti.

233. Yetmişlerde değerli bir ressam arkadaşım vardı: Sabiha Erengönül 1982'de kanserden öldü. Anan var mıdır?

234. Yeni eve alıştı yörük gönül.

235. Herkes paranın hidayetine erdi.

236. Ömer diyor ki: İnsanlar her şeyi hak ediyorlar. Cehennem bile yetmez.

237. Eskiden mesela bir hatıra defteri vardı. Şiir defteri de satılırdı. Ne öldürdü bunları?

238. Oya Uysal'ın Kimselerin Akşamı adlı kitabının ikinci baskısı Kırmızı Kedi Yayınlarından çıkmış. İki kitap haberi de gençlerden geldi. Ümit Şener Ta'nın Böceklerin Çarşısı ve Kerem Toker'in Dil Marazı.

239. Bir yakıмым şairliğini gizle diyor. İnce işlerle uğraştığını öğrenirlerse başına binerler.

240. Eza ve cezasıyla yaşadıklarımız bizimdir.

241. Yücel Kayıran'ın Türk Şiir'ine ilişkin makalelerinin bir kısmı yakında çıkacak. Sanırım Radikal Kitaptaki yazılar bunlar epey ilgi göreceği benziyor.

242. Sevil'le Göksu'ya öğretmen evine gidiyorduk. Otobüste Kirkor Yeteroğlu'na rastladık. Hâlâ çalışıyormuş.

METRUK HAYATLAR

İsimleri avucuna kazılı
Kavruk tenli bir dilenci hayat
Ceplerimize kadar sevgi
Ceplerimize kadar hava
Ceplerimize kadar döl işareti

Avludan koparılmış kan çiçeklerini yıkayan
Kır çiçekleri gibi çoğalan yağmurdu düş
Gözbebeklerinde sigara söndürülmüş bir ülkenin
Avuçlarında yanan ateş zulüm

Doğrudur
Bir annenin dilinden okuduğum
Zamanı
Islak kaldırımları, sokak aralarını

Doğrudur
Bam teline dokunulmuş şairin
Topuğu kırılan kadın kadar
Acımasız olduğu

Doğrudur
Damı nasır tutmuş evlere düşen ateşin
Kor olduğu
Kalemi sürgün edilmiş yazarın
Hürriyet koktuğu

- Hürriyet ki
Yarım kalmış yüreğime çöken
Dumanı damına sinmiş baba ocağı -

Tabut kaldıranlarla
Halaya duranların
Paylaştıkları kürsüdü vicdan

-vicdan ki
Üzerimize dökülen havaya poyraz
Aleni yara, sınıra merdiven-

Tutmazsak düşeceğiz.

Yeprem TÜRK

KENDİNİZ ÜRETİP TOPLAŞMAZSANIZ
BAŞKALARINKİNE DAĞILIRSINIZ

Ey doğru! sen her makamda çalarsın da
Altından da tenekeden de gelirsın de
*'Ne ki ideolojiler ben gibi olmaz
Okunur eleştirilir incelenir onlar
Ama bi sevgili gibi kapılmıyız
Dışardan gelen fikirler
Önce insanlarımızı sonra
Topraklarımızı bölüşürler'* diyemez misin?

Bariş ERDOĞAN

KAR GİBİ GİBİ

.
mor giyinme, özlemim hazar tuzu
cumartesi körlüğüme kar gibi gibi
.
işret dillerim çok zamandır tutuklu
işaret dillerim çığırtkan zil gibi gibi
.
sen cumartesi gülüşü pazar ayını
gölgeme mahpusluk hak gibi gibi
.
dalgalı gönlün coğrafyası kayıpta
kişneyen kısraklara çığılık gibi gibi
.
İhlamur kokularına karışmış büyü
bade rengi ne ola kırmızı gibi gibi
.
beni kırıp dökme kemlik yığınıyım
sımkçı kapılarında dilenci gibi gibi
.

M. Güner DEMİRAY

VUSLAT KUŞU

Yüzyılın sırtı küren küren kar
Dört bir yanda korkunun mor cübbesi
Hangi ayna suretimi koydu acıya?

Ve karanlık tende yara açıyor
Almış başını gitmiş kum fırtınası
İmgeler mavi gölü düşürmüş hedefinden

Sus rüzgâr sus
Umut bir ışıltıdır, sönmez
Bırak sürecini emzirsin
Kuşatmadaki bulut arıları
Sus
Bu kanat vuruşun dinsin,
Kalır mı uçurumun dibinde
Hayatı barındıran çekirdek?
Kuryup kalır mı perdenin gerisinde sevgi?
Yeni çağa yeni giysiler gerek
Yeter ki içten içe büyü sen

Dönüyor tarihin çarkı
İşte ısırgan sarmalında bir uyanış
Sessizliğin piçi nasıl da alevlenmiş
Geceye akan kıvılcımların serapları yiyişine bak
Kılıcın darbesi geri tepmiş
Hız almış bozkırın adımları
Ve çiçek açıyor yaşam dalında sabahın bayrağı
Sus
Zaman çanının sert olacak vuruşu
İşte o gün
Ötecek vuslat kuşu

Onur BAYRAKÇEKEN

ROSA'YA AKŞAM DAVETİ

hasret ömrün dem çekmesidir
rosa, gıcırıyor kapım artık çalar mısın
yalnız başına şarap kesin bir felâkettir
rosa, yüzümde üzümler parçalar mısın

esmerse ayakların şehirde kana karışır
ah! bütün çileni gözlerime uzatır mısın
gözler önce ağlamak için vardır, rosa
çayımıza karanfil de koyar mısın

ve sana anne diyebilir miyim bugün
belki biraz da sevgili, yüzün siyah

peki mi, peki, tak memene gül izleri

rooo-sa!

Yunus Emre ÖKSÜZ

KIRIK NEY TAKSİMİ

Kırılmış bir ney ki son yoldaşımdır.
FARUK NAFİZ

Bir ney taksiminde vurulur ışıgım
Düşer payıma asgari sevinç
Çekiktir gözleri hüznümün, kalın surlarla Çin Seddi
İpek ve baharat, ikisinden de evvel yolum.

Bir pencere oyulur içimde, solgun güllere
Diyorum onlara dağlardan önce delinmeli zihinler
Kazma ve kürek şimdilerde gömüt işçisi.
Ey bu ölü evinde ağıdını yineleyen ses
Ey esrik şaman transı
Sana tıkıyorum kulaklarımı
Sana tıkıyorum kulaklarımı
Başka nasıl duyulur o demire yüklenmiş
Kalanların ahını taşıyan, kapkara bir solukla
Haykıran düşsel şimendifer.

Bırakın diyorum onlara
Bırakın soyulsun deriniz
- yüzülmeden önce
Çünkü her soyulma kimlik terapisi.

Düzeltemeli göğün kırışıklarını
Hayır, düzelmez ütülle
Bir tığla yeniden örülmez söküğüm
İğnelere kırık terziler.

Ah, sanki ben kovulmuş, sürgündeyim de
Sol kaburgamda arıyorum eşimi.
Ne yapsam
Bir tufan bulup sığınsam
Kurtulmak için teklüğimden.

AYNA VE İĞNE

İşte böyle Gülten
iki göz bir kalp bir ten iki suret
sevap ve günah içre dikiş izi insan
hüzün ki bilir şal ile topuzu kaçılmaz kaderden
iç içe üç oda kederden kilit
söyle, terzi kadına anne dilinde ne denir
kaçtıkça kendi leoparına yakalanan jest evlilik
sahi, sevgiliye babadan gidilir

Nasıl da yakışmış sana gece ve gelinlik
boynun beşibiryerde uzağın sözcükleri
yüzük kurdelesini kesildiğinde
üç dilde üç defa ağlar aşk ve sadakat
elif ten kef e anne hiç kimse gibi on parmak
ay ve gitar yarayı destekçe közdür sözün sütü
sen sen ol bundan böyle sorma bana kaç kişiyim
yaran ve iğnen varsa aynalara bak sadece
unutma, ayna da batar iğne de

Kız Gülten, gül ile ten
elimde olsa *inci dakikaları* dahil
ömrümün geçen bütün dakikalarını yavaşlatırdım
-gülü ve rüzgârı öven her ömür dağınıktır-
tütünden gelinsaçına neyin var neyin yok
cennet cümle Gülten Akın'ın seçme şiirleri

Alındaki mavi alyanstaki kan
böyle şiire ne denir ki
ölüm biraz da böyledir!

Çamlıca, 27 Aralık 2015

Rasim DEMİRTAŞ

KARŞILAŞTIRMA

eskimolu ressam
alın terine hayran.

afrikalı şair
su sesine kesilmiştir.

TAKLİT VE ARINMA İŞLERİNDEN

Kendine uzak zaman ve mekân odaklı modern gerilimi
anlam analizi sonucu üretilen new manalı sözcüklerle şiir
diline yapıştıran kasınc. Kısıvrak yakalar sizi ızdırap verici
uğultu uğultu uğultu. Büyük şifa.

Yani dalganın denize rolünü anımsanabilir
bir acı ifadesiyle, yani usu dışlayan göz korkutucu
tarzla, yani tersyüz ederek sürekli heyecanı,
yani sorumlu geri dönüşlü nasip dağıtan asayişle,
yani eleştirmeden ama elbette yıkarak
berrak ilham almış sessizlik antlaşmasıyla,
yani ölçsüz uyuşumu yakalamış özü cınlayan
duygudaşlıkla, yani yazılı bilgisini sırtlayan karşı duruş
karakteriyle, yani tuvalde bir at ölüsüyle,
yani bir deli yangın ve kendini yitik hissedenden ağaç için
masumiyet arayışıyla.

Aç kanatlı kapıları. Açtım işte kanatlı kapıları.
Tesellisinin kışına hazır suretine dalgın düşen akrep. Çekmiş
perdelerini göz göze gelen ölçü ve sayı, göz göze ev kızları
ev erkekleri, kendini terk eden hayırlı yarımlar müfredatı,
ayıplı kader kaydıracağı.

Açtın kapıları. Az ötede kayış ve yığın yıkıntı,
retinası yırtılmış ölümün sesi, katlarda ziyaretler davetler
ziyafetler ve saat, kalay ve ateş tutku ve şehvet bilgisi,
ün unvan diz çökerek. Susun susun susun.
Size kalımlı bir yanılığın lazımı.

Yak ışığı. Yakıyorum işte ışığı.
Suyun ortasında kadran. Acayip yumak. Akıl sır ermeyen
zıpkın. Biçimli ip. İsimsiz teslimiyet. Abiler ablalar. Borçlar
alacaklar. Demirbaş numaraları. Boşluğa muammâ. Ekilip
biçilen düş. Metnini bekleyen telaşlı koyut. Toplu şiirler
zamanı. Ateşli öpücük. Belleğine nutuk çeken aykırı aşk.
Pas yatağı. Çakal için prelüt. Bataklık verandası. Sevince
bulaşmış imlâ. Yalnızlığı geciktiren kök. Kadim bereket.
Körpe cennetin sürgün kedisi. Kente yayılım ateş. Kuşatmaya
buz torbası. Sataşmak zamanı. Kafesin içinde varoluş şiirleri.

"Kim kendinden utanır ki?"

Bak nasıl da salgın soytarı yaptırımlarıyla
ölümcül hastalığı insanın...

Yayın Yönetmeni	: Ramis Dara	Katkı Payı	: 25 TL.
Prodüksiyon	: İhsan Üren, Z. Ersin Erdem, Yalçın Oğuz, Halim Çiftçi.	Posta Çeki ya da Banka hesabı:	Ramis Dara adına açılmış; 6025702 numaralı Posta Çeki hesabı ya da Yapı Kredi Bankası Mudanya şubesi (567) Hesap No: 72092839 IBAN: TR370006701000000072092839
Yayın Adresi	: Ömerbey Mah. Ş. K. Ahmet Sok. Fidan Apt. B. Blok. Kat: 2, D: 5 - MUDANYA	Baskı	: Akın Erim Matb. Hocalızade Cad. 7/27 Setbaşı - BURSA
Sahibi ve Yazı İşleri Müdürü	: Zühtü Engüdar (Alipaşa Mah. Konuralp Cad. Karnur Apt. No: 22 D: 3 Osmangazi - BURSA)*		
Yazışma Adresi	: PK 68 16361 Ulucami - BURSA		
Yayın Türü	: Yaygın süreli yayın. ISSN 1305 - 7685		
E- Posta	: akatalpa@hotmail.com		

Ocak 2000'de Bursa'da Ramis Dara, Melih Elal, Serdar Ünver, Ali Özçelebi ve arkadaşları tarafından kurulan şiir ve eleştiri ağırlıklı aylık edebiyat dergisi
Akatalpa (www.akatalpa.org), şair ve yazarlarının bağışladıkları telifler ve bazı şiir dostlarının sürekli katkısıyla yayımlanmaktadır.

